

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

In deze raadsbrief informeren we u over de laatste stand van zaken rondom de opvang van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen en huisvesting van statushouders in Rotterdam

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Het college heeft toegezegd de raad blijvend te informeren over de ontwikkelingen op de opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders.

Toelichting:

Landelijk staat de opvangcapaciteit van vluchtelingen onder druk, de taakstelling om statushouders te huisvesten blijft een uitdagende opgave en de oorlog in Oekraïne is in zijn derde jaar. In deze brief wordt u meegenomen in de ontwikkelingen op deze gebieden binnen Rotterdam.

Asielopvang

Op dit moment is er plek voor 500 asielzoekers in Rotterdam met locaties verspreid door Rotterdam. Er zijn vier riviercruiseschepen in Rotterdam met in totaal 465 plekken en een locatie met 35 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Daarnaast worden er 1500 gekoppelde statushouders tijdelijk gehuisvest op de MS Silja in de Merwehaven.

Spreidingswet

Op 23 januari jl. is de wet gemeentelijke taak mogelijk maken van asielopvang-voorzieningen oftewel de 'spreidingswet' aangenomen.

Op dit moment kijkt het college naar wat de wet betekent voor de stad en hoe we hier, vanuit de gehele opgave van opvang van vluchtelingen, invulling aan kunnen geven. Rotterdam beraadt zich zowel op lokaal als regionaal niveau op de wet en de uitvoering daarvan.

We blijven u informeren over de voortgang en komen later bij u terug op de toezegging om u te informeren over de uitwerking van de spreidingswet (kenmerk 24bb000634, 24bb000220 en 24bb000334). In het recent gepresenteerde Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB, staat aangekondigd dat de spreidingswet wordt ingetrokken.

Verleggen opvangschepen

Eerder bent u geïnformeerd over het verleggen van de MPS Rotterdam aan de Sint Jobshavenkade (kenmerk 24bb002488). Dit schip zal uiterlijk 1 juli worden verplaatst van de huidige opvangplek naar de plek van de MPS Azolla aan de Coolhaven. De MPS Azolla is op 15 mei van deze locatie vertrokken.

Aan de Maashaven ligt het Schip de MPS Freya. Deze aanlegplek is ruim 2 jaar geleden voor een beperkte tijd beschikbaar gesteld door het Havenbedrijf Rotterdam. Het Havenbedrijf Rotterdam gaat deze kade weer in gebruik nemen voor binnenvaartschepen en daarom zal de MPS Freya uiterlijk 1 juli worden verplaatst naar de Rhijnspoorkade, ten Oosten van de Boerengatbrug (ter hoogte van Blue City).

Wij zullen starten met de communicatie en het omgevingsmanagement richting bewoners en bedrijven rondom de nieuwe locaties.

Onjuiste brief amv – locatie

Woensdag 5 juni is door een uitvoeringsfout per abuis bij 250 bewoners in Nesselande een brief bezorgd met de mededeling dat in het leegstaande pand aan de René Margrittestraat nummer 22, 20 minderjarige vluchtelingen op worden gevangen. Deze informatie is onjuist want dit besluit is niet genomen. Deze brief had niet verstuurd mogen worden. Bij de bewoners wordt 6 juni een brief bezorgd om de onjuiste informatie te herstellen. Ook de wijkraad is geïnformeerd.

Extra groepen op MS Silja

Doordat er landelijk een acuut tekort is aan asielopvangplekken zoekt het COA al geruime tijd naar verschillende noodoplossingen voor het opvangen van vluchtelingen. De druk op de opvangketen neemt steeds verder toe, getuigen de recente verzoeken vanuit het COA, de Provincie en de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid om extra (nood)opvangplekken te creëren. Tegelijk zijn op de doorstroomvoorziening MS Silja bedden vacant. Het COA heeft, zonder overleg, mensen die niet aan Rotterdam of regio gekoppeld waren, geplaatst op de MS Silja. Dit is tegen de gemaakte afspraken in en dit heeft het vertrouwen in COA als partner geschaad. Gezien de acute situatie en te voorkomen dat kwetsbare mensen geen onderdak hebben, hebben wij constructief meegewerkt en zijn deze statushouders inmiddels gekoppeld aan Rotterdam volgens afspraak. Het verbeteren van de samenwerking, is nadrukkelijk onderwerp van gesprek met COA.

Eerder heeft COA in overleg ook 100 asielzoekers op de doorstroomlocatie MS Silja geplaatst. Het betreft zogenoemde 'kansrijke' asielzoekers, voor wie spoedig de toekenning van een verblijfsvergunning wordt verwacht (waarna zij dus statushouder zijn) en met de intentie dat deze mensen gekoppeld worden aan Rotterdam of een regiogemeente en daarmee tot de doelgroep van de Silja. Op het moment van schrijven hebben reeds 42 mensen een vergunning gekregen, 58 mensen zitten nog in procedure.

Arbeidsparticipatie asielzoekers

In november 2023 is er een uitspraak gedaan door de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2023:4418) inzake arbeidsparticipatie van asielzoekers. In die uitspraak oordeelde de Raad van State dat asielzoekers langer dan 24 weken mogen werken in Nederland. De 24-weken-eis acht de Raad van State namelijk in strijd met de Europese Opvangrichtlijn. Deze uitspraak maakt het aantrekkelijker voor werkgevers om een asielzoeker in dienst te nemen. Momenteel vindt er een verkenning plaats voor de toeleiding van asielzoekers naar werk. Wanneer deze verkenning is afgerond en daar relevante zaken uit volgen, informeren wij u. Wij komen dan ook bij u terug op de toezegging om u te informeren over de mogelijkheden voor werkzoekende asielzoekers (kenmerk 24bb000635).

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Momenteel biedt Rotterdam 2.096 gemeentelijke opvangplekken aan Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast zijn er circa 1.200 Oekraïense vluchtelingen die op particuliere adressen in Rotterdam verblijven.

Oekraïne-opgave

Het voortduren van de oorlog in Oekraïne maakt dat Oekraïense vluchtelingen naar Nederland (blijven) komen. De verwachting van het Rijk is dat dit op korte termijn zo zal blijven. Aan de hand van een prognose over de instroom heeft het Rijk berekend dat er per januari 2025 landelijk 120.000 gemeentelijke opvangplekken nodig zijn om vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen. Het Rijk heeft daarom de opgave opgehoogd. De opgave voor Rotterdam gaat van 2.153 gemeentelijke opvangplekken naar 2.729 gemeentelijke opvangplekken per 1 januari 2025. Gezien het aantal opvangplekken in Rotterdam (zowel particuliere opvang als gemeentelijke opvang) zullen wij geen extra inzet plegen op verhogen van capaciteit van opvangplekken in Rotterdam.

Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne

In de raadsbrief van 23 januari jl. (24bb000374) stond dat verwacht werd dat de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne in Q1 2024 zou ingaan. Bij inwerkingtreding van de wet gaat de wettelijke verantwoordelijkheid voor de opvang van burgemeesters over naar colleges van burgemeesters en wethouders. De Tweede Kamer heeft inmiddels ingestemd met het wetsvoorstel. Het is nog niet bekend wanneer de Eerste Kamer stemt over het wetsvoorstel. Conform de toezegging (24bb000637), wordt de commissie geïnformeerd zodra de wet aangenomen is door de Eerste Kamer.

Derdelanders

In de collegebrief van 27 februari jl. (24bb001195) is de raad voor het laatst geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom derdelanders. Met derdelanders worden vluchtelingen uit Oekraïne bedoeld die niet de Oekraïense nationaliteit hebben, maar in Oekraïne bleven op basis van een tijdelijke verblijfsvergunning. In deze brief kon u lezen dat de Raad van State op 17 januari 2024 oordeelde dat de tijdelijke bescherming van rechtswege mocht eindigen op 4 maart 2024 en wat de gevolgen daarvan waren. Dat wil zeggen, afhankelijk van de status die een derdelander kreeg van de IND zou hij/zij óf Nederland moeten verlaten, óf in eigen onderdak moeten voorzien, óf onder verantwoordelijkheid komen te vallen van het COA.

In navolging hierop volgden diverse beroepen van derdelanders bij rechtbanken waarin de uitspraak van de Raad van State ter discussie werd gesteld.

De Afdeling van de Raad van State heeft op 25 april jl. daarom besloten zogenoemde prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) over het moment waarop de bescherming aan deze derdelanders met tijdelijk verblijfsrecht Oekraïne eindigt. Naar aanleiding van dit besluit heeft staatssecretaris Van der Burg besloten om de gevolgen van de beëindiging van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor derdelanders voorlopig te “bevriezen”. Dat wil zeggen dat derdelanders tot de beantwoording van de prejudiciële vragen door het HvJEU weer dezelfde rechten hebben als de ontheemden die onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming vallen. Het is nog niet bekend hoe snel het HvJEU de beantwoording klaar zal hebben.

In Rotterdam verblijven momenteel 12 derdelanders in de gemeentelijke opvang. Gedurende de bevrozing hebben zij recht op opvang en voorzieningen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Dit betekent dat zij recht hebben op opvang, mogen werken, vallen onder de Regeling Medische zorg Oekraïne en recht hebben op leefgeld indien zij geen inkomsten uit werk hebben.

Huisvesting statushouders

Huisvestingsopgave 2024

Op 25 april jl. heeft het Rijk de gemeentelijke taakstellingen voor de tweede helft van 2024 bekend gemaakt. Voor Rotterdam is deze vastgesteld op 628 te huisvesten statushouders. Daarmee ziet de huisvestingsopgave voor heel 2024 er nu als volgt uit:

Huisvestingsopgave statushouders 2024	
Taakstelling 1^e helft 2024 (693 – 56 voorsprong in 2023)	637
Taakstelling 2^e helft 2024	628
<i>Uitstroom Afspraken Silja–2023 (UAS-2023)</i> (dit betreft het huisvesten van statushouders die in 2023 zijn meegeteld voor de taakstelling en die voor 1 juli 2024 vanuit de Silja moeten doorstromen naar een woning)	286
<i>Herhuisvestingsopgave in 2024</i> (dit betreft het herhuisvesten van statushouders die in tijdelijke huisvesting verblijven)	66
Totaal	1.617

Realisatie huisvestingsopgave

Op basis van de verdeelsleutel die is afgesproken in de Woonvisie (*ijkpunten vrijkomende betaalbare sociale huurwoningen*) komen er voor statushouders in 2024 naar verwachting 650 corporatiewoningen beschikbaar voor +/- 1.300 statushouders (o.b.v. een gemiddelde bezetting van 2 personen per woning). Dit betekent dat er dit jaar daarnaast ongeveer 300 alternatieve huisvestingsplekken voor statushouders gerealiseerd moeten worden. Deze worden gerealiseerd door een combinatie van nieuwbouw van flexwoningen (waarvan 1/3 voor statushouders en 2/3 voor andere Rotterdamse woningzoekenden), transformatie van bestaande panden (zoals leegstaande kantoorpanden en verzorgingshuizen) tot (tijdelijke) woningen en stimuleren van mogelijkheden tot huren in de particuliere sector.

Voortgang taakstelling 1^e helft 2024

Er wordt nu in de eerste plaats ingezet op het tijdig huisvesten (voor 1 juli 2024) van de 286 statushouders die onder UAS-2023 vallen. Hierdoor ontstaat in eerste instantie een achterstand op de taakstelling voor de eerste helft van 2024. Dit betekent dat we tijdelijk een trede stijgen op de bestuurlijke interventieladder (trede ‘signaleren’). De gemeente heeft hierover een brief ontvangen van de provincie Zuid Holland.

Met de combinatie van maatregelen die we inzetten om statushouders te huisvesten, verwachten we deze achterstand voor het einde van het jaar weer te hebben ingelopen. Dan gaan we weer terug naar trede nul.

Huisvesting in flexwoningen

Zoals toegezegd (24bb000639) informeren we u middels deze voortgangsbrief ook over hoeveel statushouders intussen zijn gehuisvest in een flexwoning. Dit betreft nu in totaal 22 statushouders. Verspreid over de jaren 2024, 2025 en 2026 volgt nog de ontwikkeling en oplevering van andere flexwoon-locaties. Ook op deze locaties zullen dan weer plekken voor statushouders beschikbaar komen, volgens de geldende afspraken (1/3 deel voor statushouders en 2/3 deel voor andere Rotterdamse woningzoekenden). Daarmee beschouwen we de toezegging om uw raad te informeren over hoeveel statushouders zijn uitgestroomd naar flexwoningen (24bb000639) als afgedaan.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De opvang van asielzoekers, Oekraïense en gekoppelde statushouders is kostendekkend en wordt geheel gefinancierd door rijksmiddelen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb